

Retningslinjer for ivaretagelse av gratisprinsippet – jfr. Oppl. § 2-15

Vedtatt av kommunestyret 29.11.10

Justert av kommunestyret 31. 01.11

Rutinene bygger på Rundskriv F-14-03 og tilsynsrapport fra Fylkesmannen i Aust-Agder.

§ 2-15. Rett til gratis offentlig grunnskoleopplæring

Elevane har rett til gratis offentlig grunnskoleopplæring. Kommunen kan ikkje krevje at elevane eller foreldre dekkjer utgifter i samband med grunnskoleopplæringa, til dømes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskoleopphald, ekskursjonar eller andre turar som er ein del av grunnskoleopplæringa.

I 2002 ble det såkalte "gratisprinsippet" understreket ved innføring av § 2-15 i opplæringsloven. Alle elever skal ha mulighet til å delta på alt som foregår i skoletiden, uavhengig av økonomi og betaling.

Det betyr at man ikke kan kreve betaling for verken undervisningsmateriell eller aktiviteter som foregår i skoletiden eller i skolens regi. Forbudet mot egenbetaling gjelder all virksomhet og aktiviteter som foregår utenom opplæringstiden, når disse er et ledd i skolens gjennomføring av grunnskoleopplæringen. Dette gjelder både faglige og sosiale arrangement.

Kommunen har ansvar for å utarbeide retningslinjer for å sikre at dette ivaretas.

For at opplæringen skal være i tråd med § 2-15, må skolene i Grimstad se til at følgende er ivaretatt dersom man arrangerer turer, ekskursjoner eller lignende.

1. Grunnskoleopplæringen i Grimstad kommune skal være gratis
2. Skolen kan legge til rette for leirskoleopphold eller lignende til elevene i løpet av grunnskolen, men kommunen er ikke forpliktet til at en del av undervisningen brukes slik.
3. Det er ikke lov til å kreve noen form for egenandel til leirskoleopphold eller lignende som er en del av grunnskoleopplæringen.

4. Skolen kan ta imot gaver i form av penger eller dugnadsinnsats fra foreldre, elever eller andre. Gaver må være frivillige og anonyme og komme skolen til gode. De kan ikke innebære motytelser av noe slag.
5. Gaven kan målrettes mot til bestemt aktivitet, men det kan ikke stilles krav om dette fra avgiver. Formelt er det skolen som bestemmer hvordan gaven skal benyttes.
6. Skoleturer og lignende skal være en del av skolens årsplaner og avgjørelse om det skal arrangeres tur eller lignende, avgjøres av skolens ledelse. Foreldre kan komme med synspunkter via skriftlige tilbakemeldinger eller FAU.
7. Skolen kan planlegge turer som er forankret i Læreplanen. Gaver eller lignende skal være reelt frivillig. Alle elever skal kunne være med på lik linje på arrangement / turer, uavhengig av bidrag fra foresatte.
8. Dersom det er ønske om klassekasser, må disse være foreldrestyrt. Man må arbeide for at det er et system rundt bidrag til klassekassen, slik at disse blir anonymisert, så langt det lar seg gjøre.
9. Det er svært viktig at bidrag til eventuelle klassekasser ikke har form av egenandel.
10. Eventuelle turer i skoletiden må være lærer / skolestyrt. Innholdet må være forankret i Læreplanen.
11. Foreldre kan sammen med skolen arrangere turer i skoletiden. Enhetsleder ved skolen skal godkjenne alle turer.
12. Skolen ser det som uheldig om foreldregruppen søker barna fri fra undervisningen noen dager for å arrangere tur, og på denne måte unngå prinsippet om gratis skole for alle.
13. Funksjonshemmede elever skal delta på lik linje med funksjonsfriske elever. Kommunen må dekke eventuelle ekstra kostnader som er nødvendig for at alle elever uavhengig av hjelpebehov skal kunne delta.
14. For turer eller lignende som er en del av grunnskoleopplæringen, gjelder reglene i opplæringsloven i forhold til skolemiljø, rett til tilpasset undervisning osv. Skolens ordensreglement gjelder tilsvarende.
15. Ved overslag over utgifter til skoleturer og hvordan disse dekkes inn, skal ikke skolen bruke opplysninger om utgifter pr. elev i informasjonsmateriell til elever / foreldre.
16. Sosiale aktiviteter som foreldrene arrangerer utenom ordinær skoletid, regnes ikke som grunnskoleopplæring.

17. Hensynet til elevers religiøse tilknytning skal ivaretas ved arrangement og turer jfr. § 2-3a.
18. Der eleven ikke deltar på turer / arrangement har skolen ansvar for å lage tilfredsstillende alternative opplegg.
19. Disse retningslinjene skal en gang i året drøftes i skolens rådsorgan og enhetsleder har ansvar for at både personale og foreldre ved skolen er godt kjent med gratisprinsippet.
20. Det er skolens ansvar å se til at reglene overholdes slik at gratisprinsippet ikke brytes.